

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **T. M.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí odvolacího kárného senátu kárné komise žalované ze dne 10. 6. 2021, sp. zn. K 107/2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2022, čj. 17 Ad 13/2021-36,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 25. 9. 2020 uznal kárný senát kárné komise žalované žalobce vinným ze spáchání kárného provinění, kterého se měl dopustit tím, že poté, co v přesně nezjištěný den v roce 2012 převzal zastoupení K. U. jako žalované v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 9 pod sp. zn. 98 C 97/2012, o zaplacení 1 225 900,32 Kč a 17 390 EUR s přísl.,

- *klientku do současné doby neinformoval o průběhu řízení ani o vydání rozsudku doručeného mu dne 12. 7. 2018, kterým jí byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 1 217 000,32 Kč a částku 17 390 EUR se zákonným úrokem z prodlení, a dále zaplatit státu soudní poplatek v částce 84 270 Kč,*

- bez porady s klientkou podal v jejím zastoupení blanketní odvolání proti uvedenému rozsudku, které však ani přes výzvu soudu nedoplnil,
- klientku neinformoval o povinnosti zaplatit soudní poplatek z podaného odvolání, přičemž bez jejího vědomí požádal v jejím zastoupení o osvobození od soudního poplatku,
- klientku neinformoval o průběhu odvolacího řízení ani o jeho výsledku a ani o tom, že věc se stala pravomocnou dne 12. 10. 2017,
- klientce přes její žádost do současné doby nevrátil doklady vztahující se k předmětnému řízení, včetně rozhodnutí soudů obou stupňů,
- pro klientku se stal nedostupným,

v důsledku čehož klientka nesplnila soudem uložené povinnosti, jejichž splnění se tak po ní protistrana domáhá v rámci exekučního řízení,

čímž porušil § 16 odst. 1 a 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, a § 17 téhož zákona ve spojení s čl. 4 odst. 1 a 2 a čl. 9 odst. 1 a 4 usnesení představenstva žalované č. 1/1997 Věstníku, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „etický kodex“). Za to bylo žalobci uloženo kárné opatření dle § 32 odst. 3 písm. c) zákona o advokacii, a to pokuta ve výši 50 000 Kč.

[2] Odvolací kárný senát kárné komise žalované rozhodnutím ze dne 10. 6. 2021 zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí kárného senátu kárné komise a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

[3] Proti tomuto rozhodnutí se žalobce bránil u městského soudu, který jeho žalobu nyní napadeným rozsudkem zamítl.

2. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobce (stěžovatel) brojí proti rozsudku městského soudu kasační stížností.

[5] Stěžovatel vytkl, že městský soud nesprávně neuznal jako důvodnou jeho omluvu a žádost o odročení jednání, u něhož byl vyhlášen rozsudek. Městský soud jednal v jeho nepřítomnosti. Stěžovatel je v pracovní neschopnosti od 28. 4. 2022 dosud. V tomto období se podrobil několika závažným operacím. Omluvu a žádost o odročení jednání napsal dle možností daných jeho zdravotním stavem jako textovou zprávu; jeho zdravotní stav mu neumožnil zúčastnit se jednání.

[6] Stěžovatel dále namítl, že správní orgány vycházely jen z tvrzení jeho klientky a nebraly v potaz jeho tvrzení. Stěžovatel odkázal na svou e-mailovou korespondenci, v níž v rámci řízení před soudem I. stupně klientku vyzýval k doložení důkazů. Klientku stěžovatel informoval také o doručení rozsudku, jakož i podání odvolání, a požadoval po ní úhradu soudního poplatku a doložení dalších důkazů. Klientka na jeho telefonáty a e-maily nereagovala. Poté, co byla klientka vyslechnuta a zúčastnila se jednání u soudu I. stupně, se k dalším jednáním nedostavovala a byla nedostupná. Stěžovatel nemohl svou e-mailovou korespondenci dodat, neboť jeho e-mailová adresa byla napadena viry; všechna korespondence byla zničena.

pokračování

[7] Klientka nepravdivě uváděla, že se stěžovatele nedopátrala. Uváděla sice různé databáze, ale nikoli web žalované, na němž bylo uvedeno jeho sídlo, telefonické spojení a adresa datové schránky. Klientka jej tedy mohla kontaktovat.

[8] Městský soud se ztotožnil se závěrem žalované, avšak učinil tak na základě nepřipustného rozšiřujícího výkladu čl. 4 odst. 1 usnesení představenstva žalované publikovaného v č. 1 Věstníku ze dne 31. 10. 1996, kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů ČR (etický kodex). Tento výklad je v rozporu s principem *ultima ratio* trestního práva. Naopak je nutno postupovat v souladu se základními principy trestního práva (§ 2 odst. 5 trestního řádu); tj. opatřovat důkazy nejen v neprospěch, ale také ve prospěch kárně stíhaného. Stěžovatel odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 34/15, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 695/06.

[9] Stěžovatel opětovně namítl, že novelou zákona o advokacii bylo s účinností od 1. 1. 2021 do § 17 tohoto zákona za slovo „postupuje“ (při výkonu advokacie) vloženo slovo „zejména“. Stěžovatel má za to, že tato změna dává žalované pravomoc rozšířit odpovědnost advokáta i na jednání, která nesouvisí s výkonem advokacie. S ohledem na datum účinnosti této změny ji však na tuto věc není možné aplikovat. Nelze připustit, aby žalovaná monitorovala činnost svých členů mimo výkon advokacie.

[10] Žalovaná bez bližšího zdůvodnění převzala jako věrohodnou výpověď a nijak nepodložená tvrzení klientky (tj., že ji stěžovatel neinformoval). Důkazy, které mají být v souladu s výpovědí klientky, nejsou nikde (krom tvrzení klientky) uvedeny. Stěžovatel pak svá tvrzení neprokázal, jednalo se tedy „o tvrzení proti tvrzení“. Stěžovatel namítl, že byl shledán nevěrohodným zřejmě proto, že je advokát.

[11] Stěžovatel je přesvědčen, že výklad žalované a městského soudu je založen na odpovědnosti bez ohledu na plynutí času. Stěžovatel je tak podle názoru městského soudu odpovědný za způsobení škody při výkonu advokacie až do doby úplného vymožení pohledávky (tj. doživotně). Plynutím času se však ztrácí i závažnost provinění.

[12] Žalovaná se ztotožnila se závěry městského soudu a dále rozvedla, proč omluva stěžovatele a jeho žádost o odročení jednání nebyla včasná a důvodná.

[13] Žalovaná navrhl, aby NSS kasační stížnost zamítl.

3. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Kasační stížnost **není** důvodná.

[15] Podle § 50 s. ř. s. z *důležitých důvodů může být jednání odročeno. Soud může odročit jednání též tehdy, jestliže to účastníci shodně navrhnou.*

[16] V první řadě NSS konstatuje, že městský soud správně vyhodnotil omluvu stěžovatele a jeho žádost o odročení jednání jako nedůvodnou a opožděnou.

[17] Ve večerních hodinách den před jednáním městského soudu, které se konalo 5. 9. 2022, zaslal stěžovatel městskému soudu textovou zprávu tohoto znění: „*Vážený pane předsedo senátu, dovoluji si požádat o odročení nařízeného jednání z důvodů mé pracovní*

neschopnosti. Od 28. 4. 2022 do 28. 7. 2022 jsem byl hospitalizován z důvodů jedné operace nádoru plic a dvou operací srdečních chlopní ve Fakultní nemocnici Motol včetně rehabilitace. V současné době jsem ještě v pracovní neschopnosti po třech operacích. Dovoluji si z těchto důvodů požádat o odročení nařízeného jednání s tím, že zítra zašlu lékařskou zprávu o mém zdravotním stavu. Děkuji za pochopení mé situace a omlouvám se.“

[18] Nejprve NSS konstatuje, že omluvu a žádost o odročení jednání bylo nutné učinit bezprostředně poté, co se stěžovatel dozvěděl, že se nebude moci jednání zúčastnit. K tomu, aby žádost byla včasná, nepostačuje, že se dostala k předsedovi senátu před zahájením jednání. Je třeba zohlednit veškeré okolnosti, především zda byla žádost o odročení podána skutečně bezprostředně poté, co bylo zřejmé, že se stěžovatel nebude moci jednání zúčastnit

[19] Dále je nutno upozornit, že podle nálezu Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2002, sp. zn. I. ÚS 729/01, soudy „*nejdou povinný akceptovat jakékoliv žádosti o odročení, neboť pak by v konkrétních případech mohlo ze strany některých účastníků řízení docházet k záměrným procesním obstrukcím*“. Tentýž názor zastává rovněž Nejvyšší soud, který v rozsudku ze dne 17. 12. 2009, sp. zn. 21 Cdo 2839/2008, zdůraznil, že „*důležitost důvodu, pro který účastník řízení žádá o odročení jednání, soud posuzuje vždy s přihlédnutím ke všem okolnostem konkrétního případu. I když účastník řízení ve své žádosti uvádí důvod jinak způsobilý vést k závěru o odročení jednání (dalšího jednání), není soud vždy povinen takový důvod akceptovat, a to zejména tehdy, není-li využíván v souladu se smyslem a účelem ustanovení § 101 odst. 3 o. s. ř., ale k záměrným procesním obstrukcím, sledujícím především bezdůvodné protahování občanského soudního řízení a zvyšování nákladů s tím spojených; uvedený právní názor platí i ve vztahu k posouzení důvodnosti omluvy ve smyslu ustanovení § 153b odst. 1 o. s. ř.*“. K této judikatuře se přihlásil též NSS (srov. např. rozsudky ze dne 21. 4. 2022, čj. 4 As 355/2021-41, či ze dne 10. 2. 2023, čj. 5 Afs 417/2021-40).

[20] Předvolání k jednání na den 5. 9. 2022 bylo stěžovateli doručeno do datové schránky dne 1. 8. 2022, stěžovatel si jej vyzvedl dne 3. 8. 2022, ale omluvil se teprve ve večerních hodinách den před konáním jednání. K omluvě pak stěžovatel nepřiložil žádný doklad, který by osvědčil, že se tohoto jednání zúčastnit nemůže. Stěžovatel měl přitom s ohledem na časový odstup mezi doručením předvolání k jednání a dnem konání jednání více než dostatek možností, aby se z tohoto jednání řádně a včas omluvil. NSS nehodlá nijak snižovat vážnost zdravotního stavu stěžovatele, avšak za situace, v níž je možno kontaktovat soud i elektronicky apod., nic stěžovateli nebránilo, aby i této možnosti včas využil. Na tomto závěru nic nemění ani doklady, které stěžovatel dodatečně předložil až v kasačním řízení. Podle překladové zprávy Fakultní nemocnice v Motole ze dne 29. 6. 2022 byl stěžovatel z tohoto zdravotnického zařízení propuštěn právě již toho dne. Ze zprávy Fakultní nemocnice v Motole o ambulantním vyšetření žalobce ze dne 11. 8. 2022 pak plyne, že nejpozději v tento den již stěžovatel nebyl v nemocnici ani v lázních. Z listin, které stěžovatel předložil, tedy neplyne nic, co by mu bránilo ve včasné omluvě a žádosti o odročení daného jednání.

[21] Zároveň z této dokumentace nelze bez dalšího dovodit ani důvodnost omluvy a žádosti o odročení jednání, neboť na jejich základě nelze dospět k závěru, že by zdravotní stav stěžovatele znemožňoval jeho účast u jednání městského soudu.

pokračování

[22] Omluva stěžovatele a jeho žádost o odročení jednání městského soudu tedy nebyla nejen včasná, ale ani důvodná.

[23] Stěžovatel se dále mylí v tom, že by žalovaná či městský soud vykládaly čl. 4 odst. 1 etického kodexu či jakékoli zákonné ustanovení rozšiřujícím výkladem. Povinnost advokáta vést advokátní spis (přiměřenou dokumentaci o poskytování právních služeb) dle § 25 odst. 1 zákona o advokacii, chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny (§ 16 odst. 1 zákona o advokacii), jakož i povinnost využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné (§ 16 odst. 2 zákona o advokacii), náleží mezi ty nejzákladnější povinnosti advokáta při výkonu advokacie. Žalovaná ani městský soud nešly při posuzování projednávané věci nad rámec těchto právních norem a, jak správně uvedl již městský soud, poukaz stěžovatele na novelizaci § 17 zákona o advokacii se zcela míjí s okolnostmi dané věci. Jednání, které je stěžovateli vytýkáno, je jednoznačně jednáním při výkonu advokacie (v podrobnostech včetně „*monitoringu*“ žalované odkazuje NSS na bod [27] napadeného rozsudku, s nímž se NSS ztotožňuje). Otázka odpovědnosti stěžovatele za škodu pak vůbec není předmětem tohoto řízení.

[24] Nepříléhavý je též poukaz stěžovatele na nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 34/15, a ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 695/06. První z těchto nálezů se týká pravomoci obce vydávat obecně závazné vyhlášky na zákonném základě a druhý restriktivního výkladu zákonných důvodů, pro něž může být kdokoli postupem orgánů státu omezen na osobní svobodě, jakož i restriktivní interpretace pojmu „*pokračovat*“ použitého v § 68 odst. 3 písm. e) trestního řádu. Žádný z těchto nálezů na nynější věc nedopadá; k rozšiřujícímu výkladu ze strany žalované či městského soudu v tomto případě nedošlo.

[25] Městský soud (a předtím žalovaná) řádně vypořádal též námitku stěžovatele týkající se prokázání daných skutků. Není pochyb o tom, že stěžovatel k žádnému ze svých tvrzení o údajné snaze o součinnost s klientkou nic nedoložil (sám stěžovatel u jednání kárného senátu dne 28. 2. 2020 uvedl: „*Nejsem tedy schopen nic doložit na svoji obhajobu v tom smyslu, co je mi kladeno za vinu.*“). Důvodem má být dle tvrzení stěžovatele neexistence (údajné zničení) jeho e-mailové komunikace. Městský soud ovšem správně konstatoval, že advokát musí svůj spis nejen řádně vést, ale je také povinen přijmout opatření k tomu, aby zabránil jeho poškození či zničení (v podrobnostech viz bod [22] napadeného rozsudku).

[26] Podstatné ovšem je, že rozsudek městského soudu a rozhodnutí žalované nestojí na neprokázání obhajoby stěžovatele, ale na prokázání jeho viny výpovědí klientky a dalšími důkazy (např. doručenky nevyzvednutých dopisů adresovaných stěžovateli). Věc (vina) stěžovatele tedy nebyla posuzována ani na základě objektivní odpovědnosti či na základě presumpce viny, jak stěžovatel také namítá.

[27] V tomto směru městský soud též příléhavě přisvědčil závěru žalované, že se v projednávané věci nejednalo ani o „*slovo proti slovu*“. Jako absurdní se jeví obhajoba stěžovatele, že to byla klientka, která jej nedokázala vyhledat na správném webu. Povinnost udržovat kontakt s klientem/klientkou a poskytnout mu/jí kontaktní údaje je v prvé řadě na advokátovi (čl. 9 odst. 1 etického kodexu). NSS v této souvislosti ani nepřehlédl, že z výpovědi stěžovatele v kárném řízení vyplynulo, že od roku 2012 několikrát měnil sídlo

své kanceláře v Praze (na ul. Blanická, Evropská, Legerova či Šumavská), ale ani on sám nemohl upřesnit dobu, po kterou se na těchto adresách zdržoval (o těchto změnách neinformoval ani žalovanou).

[28] I v otázce prokázání skutků, které jsou stěžovateli kladeny za vinu, tedy NSS odkazuje na napadený rozsudek (konkrétně zejména na body [24] až [26]), byť zde musí korigovat závěr městského soudu, že „*by bylo břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně snahy o kontakt na straně žalobce*“. V nynější věci se totiž nejedná o otázku unesení důkazního břemene, ale o prokázání viny stěžovatele. Tato nepřesnost však nemá vliv na zákonnost rozsudku městského soudu, na který lze jinak v podrobnostech odkázat.

[29] Námitku „*plynutí času*“ pak stěžovatel v žalobě nenamítal, jedná se tudíž o námitku nepřípustnou (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Jen na okraj proto NSS poznamenává, že by se nejednalo ani o námitku důvodnou. Stěžovatel klientku zastupoval v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 9, v němž byl rozsudek vydán dne 12. 7. 2018, dále probíhalo odvolací řízení. Po celou tuto dobu stěžovatel klientku nekontaktoval. Ta se o průběhu a skončení tohoto řízení dozvěděla až poté, co byla v květnu 2018 vyzvána uvedeným obvodním soudem k zaplacení soudního poplatku a bylo vůči ní zahájeno exekuční řízení. Bezodkladně se pokusila o mimosoudní řešení sporu před smírčí komisí žalované, ale bezvýsledně (stěžovatel se k jednání nedostavil). Proto dne 15. 3. 2019 podala podnět žalované. Kárná žaloba byla podána dne 4. 9. 2019, prvostupňové rozhodnutí bylo vydáno dne 25. 9. 2020 a rozhodnutí o odvolání stěžovatele dne 10. 6. 2021. Není zde tedy žádný prostor pro jakékoli zohlednění „*plynutí času*“; klientka i orgány žalované postupovaly ve věci bez zbytečného odkladu. Řízení před správními soudy pak není pokračováním správního (kárného) řízení.

[30] Jen pro úplnost pak NSS poznamenává, že městský soud také správně postřehl chybu v psaní ve výroku prvostupňového rozhodnutí, kde se uvádí, že rozsudek byl stěžovateli doručen dne 12. 7. 2018 a následně je uvedeno, že věc se stala pravomocnou dne 12. 10. 2017. NSS souhlasí s názorem městského soudu, že se jedná o zjevnou nesprávnost, která nemá vliv na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí (v podrobnostech bod [28] napadeného rozsudku).

4. Závěr a náklady řízení

[31] S poukazem na shora uvedené důvody NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine*).

[32] Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalované pak náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly (§ 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. října 2023

pokračování

Ondřej Mrákota
předseda senátu